

Fizika előkészítő feladatok

Dér-Radnai-Soós: Fizikai Feladatok I.-II. kötetek (Holnap Kiadó)

1. hét – Mechanika: Kinematika

Megoldandó feladatok: I. kötet

- 1.5. Mennyi ideig esik le egy tárgy 10 cm magasról, és mekkora lesz a végsebessége? ($g \approx 10 \text{ m/s}^2$)
- 1.6. Két helység közötti autóbuszjáraton a kocsik átlagsebessége egyik irányban 40 km/h, a másik irányban 60 km/h. Mekkora az átlagsebesség, egy teljes fordulót figyelembe véve?
- 1.9. Egy gépkocsi sebességét 54 km/h-ról 90 km/h-ra növelte állandó $1,6 \text{ m/s}^2$ gyorsulással. Mennyi ideig tartott ez, és mekkora utat tett meg a gépkocsi ezalatt?
- 1.11. Mekkora távolságot tesz meg a nyugalmi helyzetből induló, és szabadon eső test a $t_1=6 \text{ s}$ és $t_2=8 \text{ s}$ közötti időközben?
- 1.14. 200 méter magasságban 360 km/h sebességgel haladó repülőgépről a cél előtt milyen távolságban kellene kioldani a segélycsomagot ahhoz, hogy a célba csapódjék, ha nem lenne légellenállás? Mekkora lenne a segélycsomag sebessége a becsapódás pillanatában? ($g \approx 10 \text{ m/s}^2$)
- 1.15. Határozzuk meg a 120 m/s kezdősebességgel 30° -os szögben elhajított test helyzetét az elhajítás után 3 másodperccel! ($g \approx 10 \text{ m/s}^2$)
- 1.48. Milyen magasra lehet lőni azzal a puskával, mely vízszintes terepen legfeljebb 1000 m-re „hord”??
- 1.49. Milyen szögben kell elhajítani egy testet, hogy ugyanolyan magasra emelkedjék, mint amilyen távol ér vissza az elhajítás szintjére?

Javasolt feladatok önálló gyakorlásra (HF): I. kötet

- 1.19. Az esőcseppek függőleges irányban esnek, 6 m/s sebességgel. Az esőcseppek nyomai a vonatablakon a vízszintessel 30° -os szöget bezáró csíkok. Milyen gyorsan megy a vonat?
- 1.20. Egy személyautóval három különböző gyorsaságpróbát végeztek. A; Az autó álló helyzetből indulva $19,3 \text{ s}$ alatt érte el a 80 km/h sebességet. B; Álló helyzetből indulva $24,5 \text{ s}$ alatt tett meg 400 m távolságot. C; 15 s alatt növelte sebességét 60 km/h -ról 90 km/h -ra. Mennyi volt az átlagos gyorsulás egy-egy kísérletben?
- 1.24. Nyugalomból induló egyenletesen gyorsuló test mozgásának nyolcadik másodpercében 60 centiméter utat tesz meg. Mekkora utat fut be a kilencedik másodperc alatt?
- 1.50. A gravitációs gyorsulás értéke a Holdon a földi érték egyhatod része. A; Hányszor magasabbra, B; hányszor messzebbre száll az azonos kezdősebességgel ferdén elhajított kő a Holdon, mint a Földön? C; Mennyi ideig repül a Holdon a földi repülési időhöz képest?

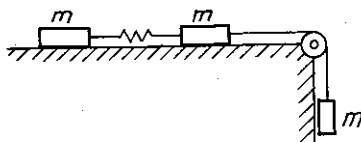
2. hét – Mechanika: Dinamika (1)

Megoldandó feladatok: I. kötet

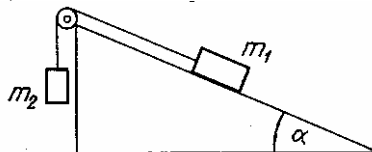
- 2.12. 10 méter magas, 60° -os lejtő tetejéről csúszik le egy test. Mekkora sebességgel és mennyi idő alatt ér a lejtő aljára, ha A; a lejtő súrlódásmentes, B; a lejtő és a test közötti csúszási súrlódási együttható $0,5$?
- 2.13. Egy liftben az m tömegű testet rugó közbeiktatásával felfüggesztjük. Mekkora erő feszíti a rugót, ha a lift, A; nyugalomban van; B; függőlegesen felfelé, illetve lefelé állandó v sebességgel mozog; C; függőlegesen felfelé a gyorsulással

emelkedik; *D*; függőlegesen lefelé a gyorsulással süllyed; *E*; szabadeséssel zuhan? (Legyen pl. $m=50\text{ kg}$; $a=5\text{ m/s}^2$). ($g\approx 10\text{ m/s}^2$)

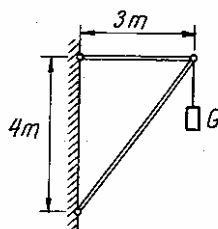
- 2.23. Egy 30° hajlásszögű lejtőre fel akarunk húzni egy 400 N súlyú testet. Mekkora erőt kell alkalmazni *A*; ha a lejtővel párhuzamos irányba húzzuk? *B*; ha vízszintes irányba húzzuk? (A súrlódás elhanyagolható.)
- 2.30. Egy rugó megfeszítetlen állapotban 10 cm hosszú, míg $2\cdot 10^{-2}\text{ N}$ erő hatására 12 cm -re nyúlik meg. Tizenöt ilyen rugót kapcsoltunk sorba egymás után. A rugósorozat egyik végét egy testhez erősítettük, másik végét bizonyos erővel meghúztuk. A rugósorozat teljes hossza ekkor 165 cm lett. *A*; Mennyi a rugók által a testre ható erő? *B*; Mekkora erőt fejtene ki a tizenöt rugó a testre, ha párhuzamosan kapcsoltuk volna össze őket, és valamennyi rugó nyúlása ugyanannyi lenne, mint az előző esetben?
- 3.12. Mennyivel nyúlik meg az ábra szerinti elrendezésben a két test közé iktatott rugó, amikor az összekapcsolt rendszer egyenletesen gyorsuló mozgásban van? (A csiga, a rugó és a fonál tömegét ne vegyük figyelembe. Legyen $m=1\text{ kg}$; a súrlódási együttható $0,2$; a rugóállandó $0,4\text{ kp/cm}$; $g\approx 10\text{ m/s}^2$)

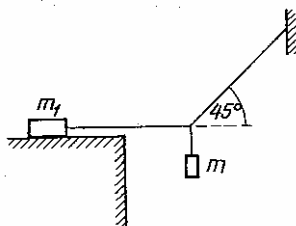
- 3.13. Határozzuk meg az ábrán látható rendszer gyorsulását, ha *A*; a súrlódástól eltekintünk; *B*; az m_1 tömegű test és a lejtő között a súrlódási együttható μ . (A lejtő rögzített helyzetű.)

- 5.9. Az ábrán látható tartón $G=800\text{ N}$ súlyú teher függ. Mekkora erők hatnak a rudakban?

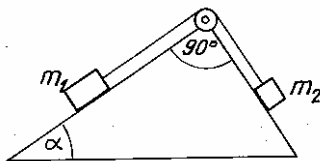
- 5.26. Az m tömegű testet két fonál segítségével, az ábrán látható módon függesztettünk fel. Az asztallapon fekvő test tömege $m_1=72\text{ kg}$, az asztal és közöttük a súrlódási együttható $0,25$. Mekkora m tömeg esetén van egyensúly?

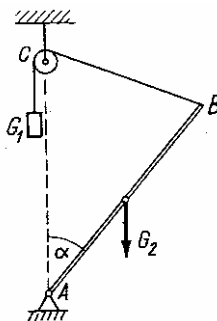
Javasolt feladatok önálló gyakorlásra (HF): I. kötet

- 2.21. Lehet-e a súrlódási együttható értéke 1-nél nagyobb szám?

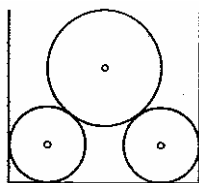
- 3.24. Az ábrán látható kettős lejtőn elhanyagolható súrlódással mozoghatnak a fonállal összekapcsolt m_1 és m_2 tömegek. Mekkora α szög esetén van egyensúly?

- 3.30. A 45° hajlásszögű lejtőre 5 kg tömegű deszkát, és a deszkára 2 kg tömegű hasábot helyezünk. Mekkora az egyes testek gyorsulása a lejtőn, ha a deszka és a lejtő között a csúszó súrlódási együttható 0,4; a hasáb és a deszka között pedig 0,3? ($g \approx 10 \text{ m/s}^2$)
- 5.29. Az ábrán látható elrendezésben az AB rúd súlya 100 N, és alsó végéhez erősített vízszintes tengely körül foroghat. A rúd felső végéhez erősített, csigán átvett fonálon 25 N súlyú teher függ. A csiga tengelye és a rúd tengelye ugyanazon függőleges egyenesre esik, úgy, hogy $AC=AB$. Mekkora α szög esetén van a rendszer egyensúlyban, és mekkora erővel hat a rúd a tengelyre ebben az esetben?

- 5.36. 50 cm széles, téglalap keresztmetszetű vályúban 10 cm sugarú 200 N súlyú fémhengerek fekszenek. Ezeken 15 cm sugarú, 600 N súlyú harmadik henger. Mekkora erők hatnak a vályú falaira?

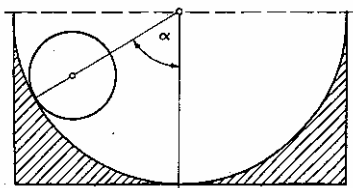

3. hét – Mechanika: Dinamika (2)

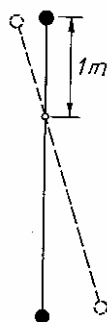
Megoldandó feladatok: I. kötet

- 6.6. Egy motor 25 s^{-2} szöggyorsulással indul. Mekkora a szögsebessége 40 másodperc múlva? Mekkora a szögelfordulás ez alatt az idő alatt?
- 6.9. Az l fonálhosszúságú fonálingát φ szöggel kitérítjük, majd a fonál végén lévő golyót vízszintes irányban meglökjük úgy, hogy körpályán keringjen. A; Mennyi a keringési idő? B; Mekkora erő feszíti a fonalat?
- 6.10. Az l hosszúságú fonálra függesztett m tömegű golyó ingaként leng. A legnagyobb kitérés $\varphi_{\max} = 30^\circ$. Mekkora erő hat a fonálban, amikor A; az inga szélső helyzetben van; B; a függőleges helyzeten halad át? Mennyi a gyorsulás az előbbi helyzetekben?
- 6.13. Átlagosan milyen magasságban halad a Föld felszíne felett az űrhajó, ha átlagsebessége $28\,000 \text{ km/h}$? (Adatok: A Föld átlagos sugara 6370 km , a gravitációs állandó: $f = 6,67 \cdot 10^{-11} \text{ Nm}^2/\text{kg}^2$; a Föld tömege $6 \cdot 10^{24} \text{ kg}$)

- 6.32. Két $l=0,5$ m hosszúságú fonálingát közös pontban felfüggesztünk. A $0,1$ kg tömegű ingát vízszintes helyzetig kitérítjük. Legalább mekkora kezdősebességgel kell visszalökni, hogy a második $0,2$ kg tömegű ingával teljesen rugalmatlanul ütközve, mindketten leírják a teljes l sugarú függőleges sítú kört. ($g \approx 10$ m/s²)
- 7.25. Legfeljebb mekkora vízszintes F erővel lehet az 5 cm sugarú, 1 kg tömegű, tömör hengere tekert fonalat húzni, hogy a henger a talajon ne csússzék meg? A tapadási súrlódási együttható $0,3$. ($g \approx 10$ m/s²)
- 7.33. Írógépszalag orsójára zsinórt csévélünk, majd a zsinór végét a mennyezethez rögzítve az orsót elengedjük. Hogyan mozog az orsó? („Jojó”.)
- 7.34. R sugarú, henger alakú vályúban $\alpha=60^\circ$ -os helyzetből elindul egy $r=R/4$ sugarú tömör henger, és csúszás nélkül gördül. Mekkora lesz súlypontjának sebessége a vályú aljában?

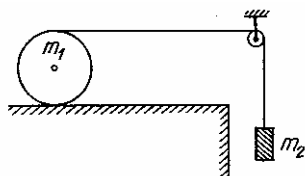

- 8.48. Súlytalan merev rúd hossza 3 méter. Végeire 1 kg tömegű, kis méretű golyókat erősítettek. Az egész rendszer a felső végétől 1 méterre levő vízszintes tengely körül kis kitérésű lengéseket végez. Mekkora a lengésidő?

Javasolt feladatok önálló gyakorlásra (HF): I. kötet

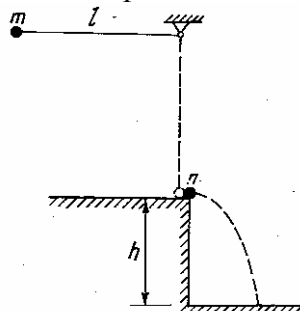
- 6.15. Egy gépkocsi 108 km/h sebességgel halad. Kerekeinek átmérője 75 cm. Mekkora a kerekek szögsebessége?
- 6.18. Kezdeti szögsebesség nélkül forgásnak induló test állandó szöggyorsulással 10 másodperc alatt 300 s⁻¹ szögsebességet ér el. Hány fordulatot tett meg a 10 másodperc alatt?
- 6.20. Legfeljebb mekkora sebességgel haladhat az r sugarú, vízszintes sítú körpályán a gépkocsi, ha a tapadó súrlódási együttható μ_0 ?
- 6.22. Mennyi a keringési ideje a Föld felszíne felett 200 km magasságban repülő űrhajósnak? (A szükséges adatokat lásd a 6.13. feladatnál!)
- 7.20. Szabályos, 10 cm oldalú háromszög csúcsaiban rendre $0,5$ g, 1 g, $1,5$ g nagyságú tömegpontok vannak. Mekkora az elrendezés tehetetlenségi nyomatéka a háromszög középpontján áthaladó, a háromszög síkjára merőleges tengelyre vonatkozóan?
- 7.31. Az ábrán látható elrendezésben az m_1 tömegű henger és a sík között olyan nagy a tapadási súrlódás, hogy a henger tisztán gördül. A csiga és a kötél elhanyagolható tömegű. Határozzuk meg a hasáb a_2 és a henger súlypontjának a_1 gyorsulását és a kötelet feszítő erőt!

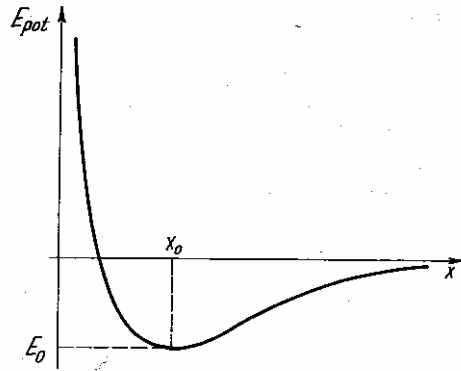
4. hét – Mechanika: Munka, (mechanikai) energia

Megoldandó feladatok: I. kötet

- 4.3. 120 g tömegű, 40 cm/s sebességű és 80 g tömegű 60 cm/s sebességű golyók szembe haladnak, majd rugalmasan ütköznek. Mekkora az ütközés utáni sebességek?
- 4.7. 30°-os lejtőn valaki egy 20 kilogrammos bőröndöt tol fel vízszintes irányú erővel 2 méter magasra. A mozgási súrlódási együttható 0,2. A bőrönd mozgása egyenletes. Mennyi munkát végez: A; az ember, B; a súrlódási erő, C; a bőröndre ható nehézségi erő, D; a lejtő nyomóereje, E; a bőröndre ható erők eredője? ($g \approx 10 \text{ m/s}^2$)
- 4.10. Egy l hosszúságú α hajlásszögű lejtő vízszintes útba torkollik. A súrlódási együttható mind a lejtőn, mind a vízszintes úton ugyanannyi. A lejtő tetejéről v_1 sebességgel elindul egy test. A; Mekkora sebességgel éri el a test a lejtő alját? B; Mekkora távolságot tesz meg a test a vízszintes úton? A feladatot a munkatétel segítségével oldjuk meg!
- 4.29. 10 méter mély kútból, méterenként 10 N súlyú láncsal vizet húzunk fel. A vödör súlya vízzel együtt 120 N. Mekkora munka árán tudunk egy vödör vizet felhúzni?
- 4.30. 5 m/s kezdősebességgel függőlegesen lefelé hajítunk egy követ. Mennyi idő alatt négyszereződik meg a mozgási energiája?
- 4.32. Oldjuk meg a munkatétellel a következő feladatot: 500 m/s sebességű puskagolyó 5 cm mélyen hatol be a fába. Mekkora volt a sebessége 2 cm mélységben? Tételezzük fel, hogy a fa fékező ereje állandó.
- 4.39. Az ábrán látható ingát 90°-kal kitérítjük és elengedjük. Az asztal szélén levő, vele egyenlő tömegű golyóval teljesen rugalmasan ütközik. Határozzuk meg, hogy az asztaltól milyen távol ér a padlóra a lelökött golyó!

- 4.40. 10 kg tömegű homokzsák 2 m hosszú fonálon függ. Egy 10 g tömegű puskagolyó behatol a homokzsákba, és ennek hatására a fonál 10°-os szöggel kitér. Mekkora volt a golyó sebessége? ($g \approx 10 \text{ m/s}^2$)
- 8.46. Egy részecske csupán az x tengely mentén mozoghat. Az ábrán a részecske potenciális energiájának a helytől való függése látható. A; Ábrázoljuk grafikonon (hozzávetőlegesen) a részecskére ható erőt, mint a hely függvényét. B; Feltéve, hogy a részecske valamilyen rezgő mozgást végez, legfeljebb mennyi lehet mozgási energiája?

Javasolt feladatok önálló gyakorlásra (HF): I. kötet

- 4.23. Egy ejtőernyős kiugrik egy 2000 m magasságban szálló repülőgépből. (A gép vízszintesen repül, sebessége 100 m/s.) Az ejtőernyős sebessége földet éréskor 5 m/s. Tömege az ernyővel együtt 100 kg. Mennyi munkát végzett a közegellenállás?
- 4.24. 100 N súlyú testet 120 N nagyságú erővel emelünk. Mekkora a teljesítmény az indulás után 2 másodperccel? Mekkora az átlagteljesítmény az első 2 másodperc alatt?
- 4.25. Mekkora a sebessége a 14 méter hosszú, 30°-os hajlásszögű, súrlódásmentes lejtőn lecsúszó tárgynak a lejtő alján?
- 4.31. Egy ládát állandó sebességgel húzunk vízszintes talajon. Mozgás közben 250 N a fellépő súrlódási erő. Milyen messzire húzhatjuk el a ládát 0,001 kWh munka árán?
- 4.37. Légszavaros szán $v_1=6$ m/s sebességgel halad kis hajlásszögű lejtőn felfelé. Ugyanezen a lejtőn lefelé $v_2=8$ m/s a sebessége, változatlan teljesítmény mellett. Mekkora lesz a sebessége az ugyanolyan súrlódási együtthatójú vízszintes úton, ha motorjának teljesítménye továbbra is változatlan?

Fizika felkészítő feladatok

5. hét

15.7. 50 cm hosszú és 4 mm átmérőjű kör keresztmetszerű vasrúd mindkét végét rögzítjük. Szobahőmérsékleten nincs feszültség a vízszintes rúdban.

- Mekkora feszültség lép fel a rúdban, ha a hőmérsékletét 30°C -kal növeljük?
- Mekkora vízszintes erővel nyomja a rúd a rögzítési pontokat?

A Young-modulus értéke $2 \cdot 10^{11} \text{ N/m}^2$. A hőtágulási együttható $12 \cdot 10^{-6} \text{ 1/}^\circ\text{C}$.

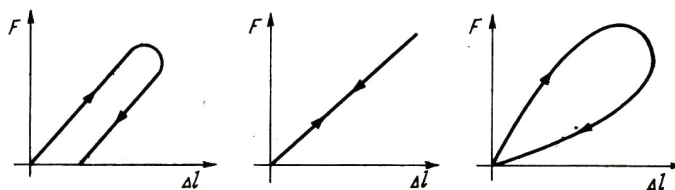
15.29. 20°C hőmérsékleten 11,28 cm átmérőjű acéltengelyre egy ugyanezen hőmérsékleten 11,25 cm belső átmérőjű alumínium gyűrűt kell ráhúzni.

- Hány fokra kell a gyűrűt felmelegíteni?
- Ha nem a gyűrűt melegítenénk, hány fokra kellene a tengelyt lehűteni?
- Van-e olyan közös hőmérséklet, amelyen a gyűrű ráhúzható a tengelyre?

Az acél lineáris hőtágulási együtthatója $12 \cdot 10^{-6} \text{ 1/}^\circ\text{C}$. Az alumínium lineáris hőtágulási együtthatója $28,7 \cdot 10^{-6} \text{ 1/}^\circ\text{C}$.

16.7. Egy 20 m/s sebességgel mozgó test rugóba ütközik, és összenyomja a rugót. Ezután a rugó kitágul és a testet visszalöki, de csak 15 m/s sebességgel.

- Eredeti mozgási energiájának hányad részét veszítette el a test?
- Az ábrán látható 3 grafikon közül melyik felel meg a feladat feltételeinek? A görbék a rugó által kifejtett F erő és a rugó Δl összenyomódása között feltételezett kapcsolatot ábrázolják.

16.24. Dugattyúban ellátott hengeres edényben levő gázzal sorrendben a következő állapotváltozásokat végeztük:

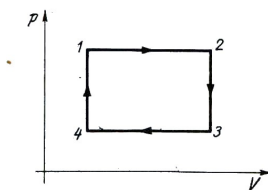
- állandó térfogaton növeltük a nyomást;
- állandó nyomáson növeltük a térfogatot ;
- állandó hőmérsékleten növeltük a térfogatot ;
- állandó nyomáson visszavittük a kezdeti állapotba.

Ábrázoljuk $p - V$ síkon a gáz állapotváltozásait, és vizsgáljuk meg, hogy az állapotváltozások során történt-e hőfelvétel, illetve hőleadás!

- 16.25.** Mennyi 300°C -os rezes kell $0,4\text{ kg}$ 30°C -os olajba tenni ahhoz, hogy 40°C közös hőmérséklet alakuljon ki? A réz fajhője $385 \frac{\text{J}}{\text{kg}\cdot^\circ\text{C}}$, az olaj fajhője $2,72 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}\cdot^\circ\text{C}}$.
- 16.31.** 1 MW névleges teljesítményű villamos generátor 95% hatásfokkal működik. A generátort levegő hűti, melynek hőmérséklete 20°C . A hűtőn másodpercenként átáramló levegő tömege $1,5\text{ kg}$. Ezen folyamatban a levegő fajhője $600 \frac{\text{J}}{\text{kg}\cdot^\circ\text{C}}$. Milyen hőmérsékletű levegő áramlik ki a hűtőből?
- 16.33** Egy hőmérőt, melynek hőkapacitása $33,49\text{ J}/^\circ\text{C}$ és $25,00^\circ\text{C}$ hőmérsékletet mutat, behelyezünk egy $4186,8\text{ J}/^\circ\text{C}$ hőkapacitású és $40,00^\circ\text{C}$ hőmérsékletű folyadékba. A termikus egyensúly beállta után milyen hőmérséklet olvasható le a hőmérőről?
- 16.36.** Három különböző folyadékot keverünk össze kaloriméterben. Tömegeik m_1, m_2, m_3 ; fajhőik c_1, c_2, c_3 ; hőmérsékleteik t_1, t_2, t_3 . Mi lesz a közös hőmérséklet?
- 16.43.** Könnyen mozgó, súlytalan dugattyúval elzárt tartályban 27°C hőmérsékletű, $m = 0,5\text{ kg}$ tömegű héliumgáz van. Nyomása $1,01 \cdot 10^5\text{ Pa}$. A gázzal $Q = 4,19 \cdot 10^5\text{ J}$ hőt közlünk állandó nyomáson. Hőmérséklete 187°C -ra emelkedik. Mennyi munkát végez a táguló gáz, és mekkora belső energiájának megváltozása?

Ajánlott házi feladat

- 15.13.** Ábrázoljuk az ideális gáz
- izobár,
  - izochor,
  - izoterm folyamatait $p - T$ grafikonon!
- 15.23.** Az ábrán ideális gáz állapotváltozásának diagramja látható a $p - V$ állapotsíkon. Rajzoljuk meg ugyanezt a körfolyamatot a $p - T$ és a $V - T$ állapotsíkon, megjelölve a megfelelő pontokat!

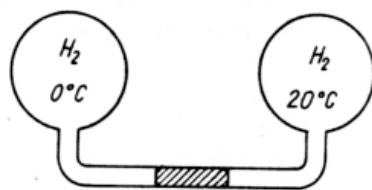
- 15.43.** Két, könnyen mozgó dugattyúval lezárt henger egyikében m tömegű, p nyomású, M molekulasúlyú, a másikban m tömegű, p nyomású, $2M$ molekulasúlyú gáz van. Mindkét gázt állandó nyomáson melegítjük. Vázoljuk mindkét gáz állapotváltozását $V - T$ grafikonon!
- 16.32.** Egy olajtűzelésű mozdony $735,5\text{ kW}$ átlagos hasznos teljesítménnyel dolgozik. Hány liter nyersolajat fogyaszt óránként, ha az égéskor felszabadult energiának csak a 15% -át használja? (A nyersolaj fűtőértéke $4,61 \cdot 10^7\text{ J/kg}$, sűrűsége 850 kg/m^3).

Fizika felkészítő feladatok

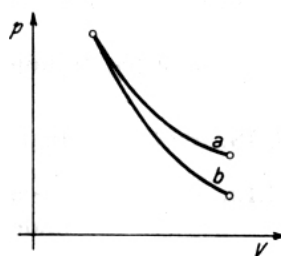
6. hét

Órai feladatok

- 15.37.** Az ábrán látható két azonos térfogatú tartályt, melyeket vékony cső köt össze, hidrogéngázzal töltöttek meg. Az egyikben a hőmérséklet 0°C , a másikban $+20^\circ\text{C}$. Elmozdul-e a vízszintes csőben a lévő higanyoszlop, ha a hőmérsékletet mindkét tartályban 10°C -kal növeljük.

(a) 15.37.

(b) 16.12.

- 15.41.** Két egyenlő térfogatú edényt ugyanolyan gázzal töltünk meg. Az egyikbe m , a másikba $2m$ tömegű került. Mindkettőt állandó térfogaton melegítjük. Ábrázoljuk egy grafikonon mindkét gáz nyomását a hőmérséklet függvényében!
- 15.43.** Két könnyen mozgó dugattyúval lezárt henger egyikében m tömegű, p nyomású, M molekulásúlyú, a másikban m tömegű, p nyomású és $2M$ molekulásúlyú gáz van. Minkét gázt állandó nyomáson melegítjük. Vázoljuk fel egy ábrán mindkét gáz $V-T$ diagramját!
- 15.44.** Egy 2 m^3 térfogatú tartályban 4 kg tömegű, 29°C hőmérsékletű oxigéngáz van. Határozzuk meg a gáz nyomását!
- 16.12.** A diagram ugyanazon gáznak egy izotermikus és egy adiabatikus kiterjedését ábrázolja. Melyik görbe melyik állapotváltozáshoz tartozik?
- 16.13.** Egy kg oxigéngázt adiabatikusan összenyomunk, ennek következtében hőmérséklete 20°C -ról 500°C -ra nő. Számítsuk ki
- a gáz belső energiájának változását,
  - a gáz összenyomására fordított munkát!

Az oxigén állandó térfogaton mért fajhője: $c_v = 6,53 \cdot 10^2 \frac{\text{J}}{\text{kg}^\circ\text{C}}$.

- 16.14** Bizonyos mennyiségű ideális gáz állandó nyomáson kétszeres térfogatra tágul, majd állandó térfogaton nyomását felére csökkentjük. Egy másik esetben először nyomását csökkentjük felére állandó térfogat mellett, majd a nyomását állandónak tartva térfogatát kétszeresére növeljük.
- Ha ugyanabból a kezdeti állapotból indultunk ki mindkét esetben, mit mondhatunk a végállapotokról?
  - Melyik esetben végzett a gáz több munkát?
  - Melyik esetben végeztünk a gázon több munkát?

16.20. 0,05 kg tömegű rézlap konstans sebességgel 8 métert csúszik egy 30° -os lejtőn. Feltételezve, hogy a lejtő tökéletes hőszigetelő, mennyivel emelkedik a rézlap hőmérséklete? A réz fajhője $3,85 \cdot 10^2 \frac{\text{J}}{\text{kg}^\circ\text{C}}$.

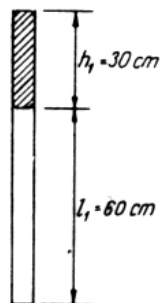
16.24. Dugattyúval ellátott hengeres edényben lévő gázzal sorrendben a következő állapotváltozásokat végeztük:

1. állandó térfogaton növeltük a nyomást;
2. állandó nyomáson növeltük a térfogatot;
3. állandó hőmérsékleten növeltük a térfogatot;
4. állandó nyomáson visszavittük a kezdeti állapotba.

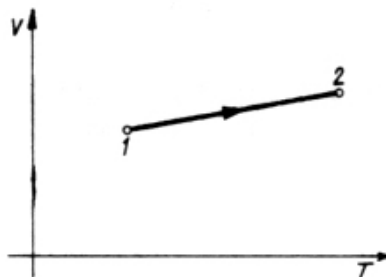
Ábrázoljuk a $p - V$ síkon a gáz állapotváltozásait, és vizsgáljuk meg, hogy az állapotváltozások során történt-e hőfelvétel, illetve hőleadás!

Ajánlott házi feladatok

15.36. Egyik végén beforrasztott függőleges üvegcsőben a levegőt az ábra szerint higany zárja el. A csövet óvatosan megfordítjuk úgy, hogy a nyitott vége legyen alul. Eközben a higany egy része kifolyik. Milyen hosszú a csőben maradó higanyoszlop, ha a külső légnyomás 750 mm magas Hg-oszlop nyomásával tart egyensúlyt?

(c) 15.36.

(d) 15.42.

15.42. Az ábrán dugattyúval hengerbe zárt levegő állandó nyomás melletti melegedése során készült $V - T$ diagram látható. A levegő lassú be- vagy kiáramlása lehetséges a dugattyú pontatlan illeszkedése miatt. A diagramról állapítsuk meg, hogy a hengerben lévő levegő tömege növekedett vagy csökkent a melegítés során!

16.11.

- a. Igaz-e, hogy súrlódáskor valamint egy gáz adiabatikus összenyomásakor „hő keletkezik”?
- b. Igaz-e, hogy a gáz izotermikus összenyomása közben nincs hőcsere a gáz és környezete között?

16.22. V_1 térfogatú ideális gáz V_2 térfogatra tágul

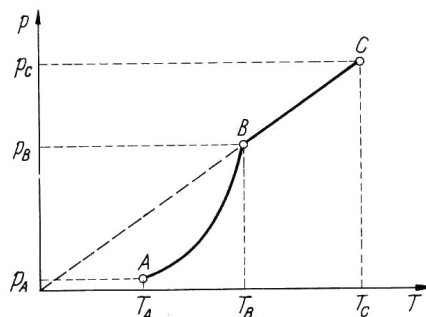
1. állandó nyomáson;
  2. állandó hőmérsékleten;
  3. adiabatikusan.
- a. Ábrázoljuk a folyamatokat a $p - V$ diagramon!
  - b. Melyik folyamat esetén végzi a gáz a legkevesebb munkát?
  - c. Milyen előjelű a belső energia változása az egyes folyamatokban?

16.24. lásd: az órai feladatoknál

Fizika felkészítő feladatok

7. hét

- 22.21** Hány hidrogénmolekula található 1,55 liter 27°C -os, 10^5 Pa nyomású hidrogéngázban?
- 22.33** A legjobb vákuum, amit jelenleg elő tudunk állítani, 10^{-13} Pa nagyságrendű. Vajon ennek az úgynevezett légiüres térnek 1 cm^3 -ében hány molekula található? A csillagközi (interstelláris) tér cm^3 -enként körülbelül egy protont tartalmaz.
- 22.41** Egy molekulanyaláb, mely egyaránt $5,4 \cdot 10^{-26}$ kg tömegű molekulákból áll, a sebességre merőleges falba ütközik. A molekulák 460 m/s sebességgel csapódnak a falhoz, és ugyanekkora sebességgel pattannak vissza róla. Mennyi a fal egységnyi területére gyakorolt átlagos erő, ha a nyaláb cm^3 -enként $1,5 \cdot 10^{14}$ számú molekulát tartalmaz? (Útmutatás: ismételjük át az I. kötetből a 3.10 és 3.16. feladatokat megoldását!)
- 22.55** Milyen hőmérsékletű argongázban érne el a molekulák átlagsebessége az első kozmikus sebességet ($v = 7,8\text{ km/s}$)? Az argon atomsúlya (kerekítve) 40.
- 22.51** Határozzuk meg az ideális gáz molekuláris modellje segítségével a héliumgáz állandó térfogat melletti fajhőjét!
- 16.16** 1 gramm 100°C -os vízgőzt vezetünk 1 gramm 0°C -os jégre.
- Mi lesz a végállapot hőmérséklete?
  - Mennyi víz keletkezik?
- 16.26** Kaloriméterbe, amely 250 g tömegű és 15°C hőmérsékletű vizet tartalmaz, 20 g vizes havat dobunk. A hőmérséklet a kaloriméterben ennek következtében 5°C -kal csökken. Mennyi vizet tartalmazott a hó?
- 16.38** A diagramon egy zárt térben levő gőz nyomásának hőmérséklettől való függése látható. Az ábra alapján mit lehet mondani az edényben lejátszódó párolgás folyamatáról?

Ajánlott házi feladat

22.23 Hány H_2O molekula van 3 cm^3 vízben?

22.34 Hány molekula van

- a. 2 gramm hidrogéngázban;
- b. 2 gramm héliumgázban;
- c. 3 cm^3 jégben (a jég sűrűsége $0,9\text{ g/cm}^3$);
- d. 3 cm^3 127°C -os $8,14 \cdot 10^4\text{ Pa}$ nyomású vízgőzben? (A vízgőzt tekintjük ideális gáznak!)

22.44 10 literes edényben $2 \cdot 10^5\text{ Pa}$ nyomású egyatomos gáz van. Mennyi a molekulák összes mozgási energiája? (Az edény nem végez makroszkopikus mozgást.)

22.52 Határozzuk meg az ideális gáz molekuláris modellje segítségével a héliumgáz állandó nyomás melletti fajhőjét!

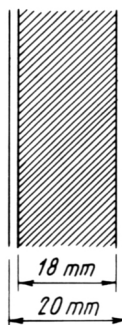
16.44 1 gramm 100°C hőmérsékletű víz elpárolgatásához $2,26 \cdot 10^3\text{ J}$ hőre van szükség. Felhasználva, hogy a 100°C -os vízgőz sűrűsége $6 \cdot 10^{-4}\text{ g/cm}^3$, határozzuk meg, hogy a közölt hő hányad része fordítódik a belső energia növelésére és hányad része a $1,01 \cdot 10^5\text{ Pa}$ legköri nyomás ellen végzett tágulási munkára!

Fizika felkészítő feladatok

8. hét – Geometriai optika

Órai feladatok

- 10.3.** Domború gömbtükör görbületi sugara 8 cm. Szerkesszük meg a tükör előtt 3 cm-re lévő tárgy képét! Az eredményt számítással is ellenőrizzük!
- 10.29.** Egy 20 mm külső átmérőjű üvegcsőben higany van. A higanyoszlop „vastagsága” oldalról, az üvegcsővön át nézve 18 mm-nek látszik. Mennyi az üvegcső falvastagsága, ha az üveg törésmutatója 1,5?

- 10.34.** Legalább mekkora legyen egy üvegekocka anyagának törésmutatója ahhoz, hogy egyik lapján beeső fénysugár csak a szemközti lapon léphessen ki?
- 10.37.** 15 cm vastag üveglemez alatt egy kicsi szemcse fekszik. Hol keletkezik ennek látszólagos képe, ha a látósugár merőleges a lemez felületére és az üveg törésmutatója 1,5?
- 11.6.** Két, 20 cm görbületi sugarú óraüveget homorú oldalaikkal egymás felé fordítva összeragasztunk, és víz alá helyezünk. A víz törésmutatója 1,33.
- Mennyi lesz az így kapott „levegőlencse” fókusz távolsága?
  - Milyen sugárnyalábot kell a levegőlencsére bocsátani ahhoz, hogy az a lencsét elhagyva párhuzamos nyalábként haladjon tovább?
- 11.39.** Pontszerű fényforrás 30 cm távol van egy kis átmérőjű, 5 dioptriás lencsétől. Mekkora távolsággal tolódik el a kép, ha a lencse és a fényforrás közé 15 cm vastag, 1,5 törésmutatójú üveglemezt helyezünk, az optikai tengelyre merőlegesen?
- 12.9.** Egy távollátó ember számára a tiszta látás távolsága 50 cm. Hány dioptriás szemüveget kell viselnie ahhoz, hogy tiszta látásának távolsága a normális (25 cm) legyen?
- 12.19.** 16 cm görbületi sugarú homorú gömbtükörbe vékony réteg vizet öntünk. Határozzuk meg az így keletkező vizes tükör fókusz távolságát, ha a víz törésmutatója $4/3$!
- 12.42.** A ferdén tartott hanglemezre nézve, színeket látunk. Miért?

Ajánlott házi feladatok

10.19. Hogyan lehet megmérni egy homorú tükör fókusz távolságát?

10.35. Vízszintes papirosra kis kerek foltot rajzolunk. A papirosra üvegekockát helyezünk úgy, hogy az a foltot elfedje. Ha a foltot a kocka valamelyik oldallapján keresztül akarjuk nézni, nem látjuk. Ha azonban a foltra vizet cseppentünk, és úgy helyezzük rá az üvegekockát, a folt látható lesz.

- Magyarázzuk meg a jelenséget, felhasználva, hogy az üvegnek a levegőre vonatkoztatott törésmutatója $3/2$, a vízé $4/3$!
- Milyen törésmutatójú kockával lehet a foltot víz nélkül is látni?

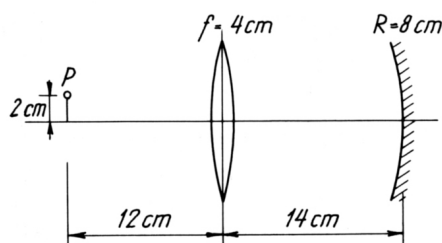
10.36. A vízbe helyezett fapálca töröttnek látszik, mégpedig a vízben lévő része a víz felülete felé törik, ellentétben a fénysugárral, ami a beesési merőleges felé törik. Mi a jelenség magyarázata?

11.33. Mekkora lehet annak a lencsének a fókusz távolsága, amellyel a padlótól $d = 2$ méter távolságban lévő csillár képét a padlón elő tudjuk állítani?

12.15. Egy ember, levéve szemüvegét, a könyvet szemétől 16 cm távolságban tartva, olvas. Hány dioptriás szemüveget használ az illető, ha az egészséges szem esetében a tiszta látás távolsága 25 cm?

12.17.

- Szerkesszük meg a P pont képét!
- Számítással határozzuk meg a P pont képének helyét!

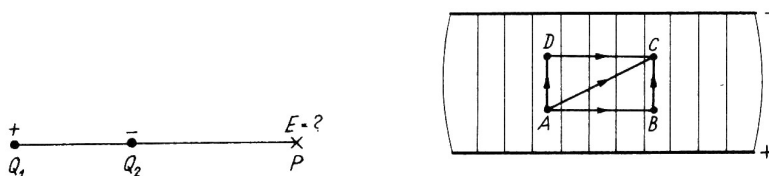

Fizika felkészítő feladatok

9. hét – Elektrosztatika

Órai feladatok

- 17.2** Mekkora az elektromos térerősség a pontszerű 10^{-5} C pozitív töltéstől 1 m távolságban, vákuumban? Milyen felületen vannak azok a pontok, amelyekben a térerősség nagysága ugyanakkora? Milyen irányú a térerősség?
- 17.5** Két pontszerű töltés egymástól 0,5 m távolságban van rögzítve. Mekkora és milyen irányú az elektromos térerősség a töltések összekötő egyenesében, a Q_2 töltéstől 2 m távolságban jobbra? ($Q_1 = 2 \cdot 10^{-6} \text{ C}$; $Q_2 = -2 \cdot 10^{-6} \text{ C}$)
- 17.7** Síkkondenzátor homogén elektrosztatikus terében a térerősség 1000 N/C . Az ábra szerinti elrendezés esetén az AD és BC szakaszok 1 cm hosszúságúak.
- Mennyi munkát végez az elektromos erő, ha egy $5 \cdot 10^{-5} \text{ C}$ pozitív töltés az A pontból a C pontba mozdul el
    - az ABC,
    - az ABC,
    - közvetlenül az AC útvonalon?
  - Mennyivel kisebb a B, C, D pontban a potenciál, mint az A pontban?
  - Mennyi a kondenzátor lemezei között a feszültség, ha a lemezek távolsága 3 cm?

A 17.5. és a 17.7. feladathoz tartozó ábrák

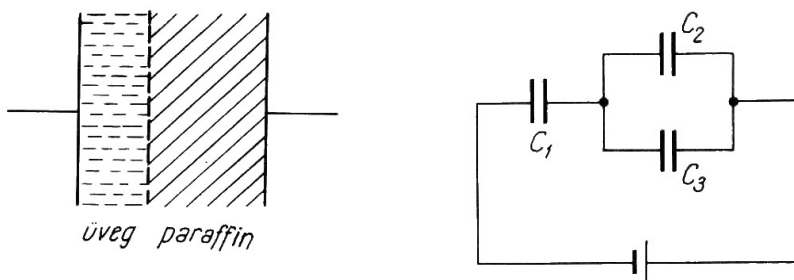
- 17.11** Fémből készült, töltetlen gömbhéj középpontjában $+Q$ pontszerű töltés helyezkedik el.
- Hogyan helyezkednek el a megosztott töltések a gömbhéjon?
  - Rajzoljuk meg vázlatosan az erővonalakat a gömbön belül és kívül!
  - Hat-e erő a gömbön kívül levő töltésre?
  - A gömböt leföldelve, hogyan változik meg a töltések eloszlása?
- 17.13** Sorosan kapcsolunk egy $4 \mu\text{F}$ -os és egy $6 \mu\text{F}$ -os kondenzátort. Mekkora töltéstől töltődik fel a rendszer 220 V-ra?
- 17.14** Két azonos kapacitású kondenzátor egyikét feltöltjük 100 V-ra, a másikat 200 V-ra. Ezután párhuzamosan kötjük őket:
- azonos pólusaikkal
  - ellentétes pólusaikkal

Mekkora lesz a kondenzátorok feszültsége?

- 17.37** Egy kondenzátor homogén elektromos térben a térerősség 4000 N/C . Mennyi munkát végez az elektromos erő, ha 10^{-12} C pozitív töltést az erővonalak irányában 1 cm hosszú úton visznek tovább?
- 17.46** Három kondenzátor kapacitása $C_1 = 1 \mu\text{F}$, $C_2 = 2 \mu\text{F}$, $C_3 = 3 \mu\text{F}$; a rájuk kapcsolható maximális feszültség rendre 1000 V , 200 V és 500 V . A kondenzátorok milyen kapcsolása esetén köthető a legnagyobb feszültség a három kondenzátorból álló rendszerre? Mekkora ez a feszültség? Mekkora a rendszer kapacitása?
- 17.50** Az $U = 3000 \text{ V}$ feszültségre kapcsolt síkkondenzátor lemezei között 1 cm vastag üveg és 2 cm vastag paraffinréteg tölti ki teljesen a teret. Mekkora a térerősség és a feszültség az egyes dielektrikumokban? (Az üveg dielektromos állandója 7 , a paraffiné 2 .)

Ajánlott házi feladatok

- 17.23** Két pontszerű töltés egymástól $0,5 \text{ m}$ távolságban van rögzítve. Mekkora és milyen irányú az elektromos térerősség a töltéseket összekötő egyenes szakasz felező merőlegesén, a szakasztól 1 méter távolságban? ($Q_1 = 2 \cdot 10^{-6} \text{ C}$; $Q_2 = -2 \cdot 10^{-6} \text{ C}$)
- 17.24** Mekkora sebességre gyorsul fel vákuumban, $U = 500 \text{ V}$ feszültség hatására az $m = 10^{-5} \text{ g}$ tömegű, $Q = 10^{-8} \text{ C}$ töltésű, eredetileg nyugvó részecske?
- 17.26** Mekkora eredő kapacitást kapunk, ha egy $2 \mu\text{F}$ és egy $3 \mu\text{F}$ kapacitású kondenzátort
- sorba,
  - párhuzamosan kapcsolunk?
- 17.28** Három kondenzátort az ábra szerint rákapcsolunk egy $U = 12 \text{ V}$ feszültségű telepre. Mekkora az egyes kondenzátorokon levő töltés? ($C_1 = 1 \mu\text{F}$, $C_2 = 2 \mu\text{F}$, $C_3 = 3 \mu\text{F}$)

A 17.50. és a 17.28. feladathoz tartozó ábrák

- 17.30** Ismeretlen kapacitású, 80 V -ra feltöltött kondenzátor sarkait összekapcsoljuk egy 16 V -ra feltöltött, $60 \mu\text{F}$ kapacitású kondenzátor sarkaival. Határozzuk meg az ismeretlen kapacitást, ha az összekapcsolás után a kondenzátorok közös feszültsége 20 V , és összekötéskor az
- egyező pólusokat,
  - ellentétes pólusokat kapcsolunk össze!

Fizika felkészítő feladatok

10. hét – Az elektromos áram

Órai feladatok

18.7. Mekkora az ellenállása a 2,4 mm átmérőjű, 30 m hosszú vörösréz huzalnak?

(A fajlagos ellenállás $0,017 \frac{\Omega \text{ mm}^2}{\text{m}}$.)

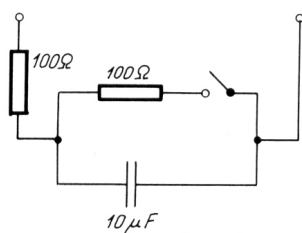
18.9. Két ellenállás közül az egyik $40\,000 \Omega$ -os és 4 W névleges teljesítményű, a másik $10\,000 \Omega$ -os és ugyancsak 4 W-os. Mekkora feszültséget kapcsolhatunk a rendszer sarkaira, ha a két ellenállást sorba kötjük?

18.12. Elhanyagolható belső ellenállású, 100 V elektromotoros erejű telepet kapcsolunk az ábrán látható hálózatra.

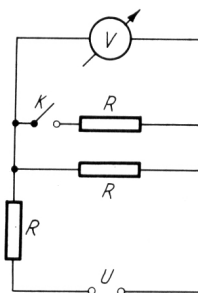
- Számítsuk ki a kondenzátor energiáját a kapcsoló zárt és nyitott állása esetén!
- Számítsuk ki a telep által állandóan leadott teljesítményt a kapcsoló zárt és nyitott állása esetén!

(Megjegyzés: tegyük fel, hogy a vázolt helyzetek ∞ hosszú ideje fennállnak!)

18.13. Az ábrán látható (igen nagy belső ellenállású) feszültségmérő a K kapcsoló zárása után 50 V-tal kisebb feszültséget jelez, mint a kapcsoló nyitott állása esetén. Mekkora a telep feszültsége, ha a telep belső ellenállása elhanyagolható? Mekkora a telep által leadott teljesítmény a kapcsoló nyitott, illetve zárt állása esetén? ($R = 25 \Omega$)

(a) 18.12.

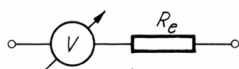
(b) 18.13.

18.16. Az 5 V méréshatárú (végkitérésű), 800Ω belső ellenállású feszültségmérővel sorbakapcsoltunk egy $R_e = 15\,200 \Omega$ -os előtét-ellenállást. Most meddig mérhetünk feszültséget az eszközzel?

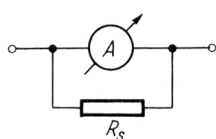
18.17. A 2 A méréshatárú (végkitérésű), $0,1 \Omega$ belső ellenállású áramerősség-mérővel párhuzamosan kapcsolunk egy $R_s = 2,5 \cdot 10^{-2} \Omega$ ellenállású söntöt. Most meddig mérhetünk áramerősséget az eszközünkkel?

18.47. $R = 40 \Omega$ nagyságú ellenállást $U = 3 \text{ V}$ -os feszültségforrásra kapcsolunk, és üzemi adatait a rajz szerinti kapcsolásban 10Ω ellenállású áramerősség-mérővel és 800Ω ellenállású feszültségmérővel mérjük. Mennyit mutatnak a műszerek?

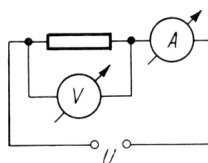
18.46. Az ábra szerinti kapcsolásban az AB pontokra 225 V feszültséget kapcsolunk. Mekkora a töltés a kondenzátoron?

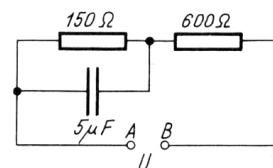
(c) 18.16.

(d) 18.17.

(e) 18.47.

(f) 18.46.

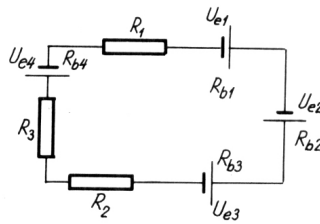
19.16. Mekkora az áramerősség az ábra szerint összekapcsolt áramkörben?

($R_1 = 20\ \Omega$; $R_2 = 40\ \Omega$; $R_3 = 10\ \Omega$; $U_{e1} = U_{e2} = 10\ \text{V}$; $U_{e3} = 6\ \text{V}$; $U_{e4} = 20\ \text{V}$; $R_{b1} = 0,2\ \Omega$; $R_{b2} = R_{b3} = 0,1\ \Omega$; $R_{b4} = 0,01\ \Omega$.)

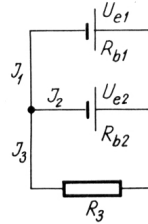
19.43. Egy autóakkumulátort töltés céljából 13 V elektromotoros erejű és $0,09\ \Omega$ belső ellenállású töltőre kapcsolunk. Az akkumulátor belső ellenállása $0,01\ \Omega$, elektromotoros ereje 12 V.

- Mekkora a töltőáram?
- Mennyi a töltő által leadott teljesítmény?
- Mennyi az akkumulátor és a töltő melegítésére fordítódó teljesítmény?
- Mennyi az akkumulátor töltésére fordítódó teljesítmény?

19.46. Az ábra szerinti kapcsolásban $U_{e1} = U_{e2} = 2\ \text{V}$, $R_{b1} = 1\ \Omega$, $R_{b2} = 2\ \Omega$. Mekkora a fogyasztó R_3 ellenállása, ha az első elemen átfolyó áram erőssége $I_1 = 1\ \text{A}$? Mekkora a másik elemen átfolyó I_2 és a fogyasztón átfolyó I_3 áramerősség?

(g) 19.16.

(h) 19.46.

Ajánlott házi feladatok

18.14. Határozzuk meg az A és B pontok közötti feszültséget az ábrán látható kapcsolásban, ha az U feszültségű, egyenáramú áramforrás belső ellenállása elhanyagolható!

18.24. Két azonos anyagú huzalt iktatunk párhuzamosan egy áramkörbe. A huzalok egyike $25\ \Omega$ ellenállású, keresztmetszete $1\ \text{mm}^2$. Ez a huzal $10^{-6}\ \text{W}$ teljesítményt vesz fel. A másik huzal hossza az előbbinek tízszerese, ellenállása pedig $100\ \Omega$. Mennyi áram folyik át a huzal keresztmetszetének $1\ \text{mm}^2$ -es részén?

18.28. Négy db ellenállást az ábra szerint kapcsoltunk $220\ \text{V}$ -ra. Mennyi az A és B pontok közötti feszültség? Mi történik, ha az A és B pontokat rövidre zárjuk?

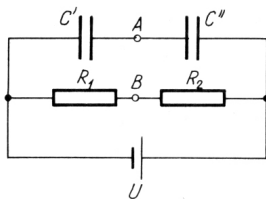
18.29. Feszültségmérő méréshatára $5\ \text{V}$, ellenállása $800\ \Omega$. Mekkora előtét-ellenállást kell sorbakapcsolnunk vele, hogy $500\ \text{V}$ -ig mérhessünk feszültséget?

18.30. A $2\ \text{A}$ méréshatárú, $10^{-1}\ \Omega$ ellenállású áramerősség-mérővel párhuzamosan kapcsolt söntnek mekkora legyen az ellenállása, hogy a műszerrel $50\ \text{A}$ -ig mérhessünk áramerősséget?

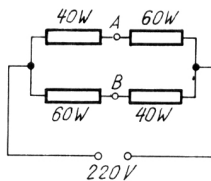
19.26. Galvánelem elektromotoros ereje $1,8\ \text{V}$, belső ellenállása $15\ \Omega$. Mennyi a kapocsfeszültség és az áramerősség, ha az elemet $10\ \Omega$ ellenállással terheljük?

19.28. Az ábra szerinti kapcsolásban a K kapcsoló nyitott állásánál $0,1\ \text{A}$, zárt kapcsolóállás esetén pedig $0,133\ \text{A}$ erősségű áram folyik az elemet tartalmazó ágba. Mekkora az elem elektromotoros elreje és belső ellenállása? ($R = 18\ \Omega$.)

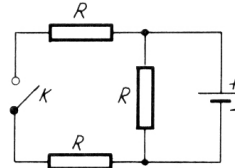
19.39. Hat darab $1\ \Omega$ -os ellenállásból mint élekből tetraédert állítunk össze. Mekkora ellenállást mérhetünk két csúc között?

(i) 18.14.

(j) 18.28.

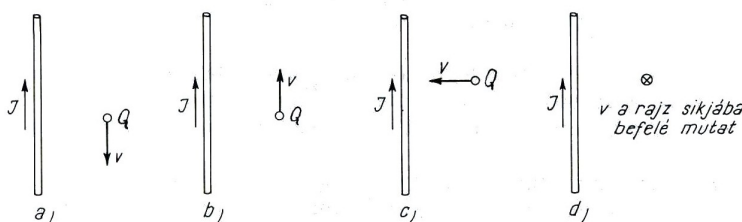
(k) 19.28.

Fizika felkészítő feladatok

11. hét – Az időben állandó és változó mágneses mező hatásai

Órai feladatok

20.5 Egyenes vezető mágneses terében pozitív, pontszerű töltés mozog. Határozzuk meg a töltésre ható erő (Lorentz-erő) irányát az ábrán látható négy esetben!

20.9 Mekkora forgatónyomaték hat a 100 cm^2 felületű vezetőkeretre, ha benne 2 A erősségű áram folyik, és a $2 \frac{\text{Vs}}{\text{m}^2}$ indukciójú homogén mágneses térben úgy helyezkedik el, hogy síkjának normálisa az indukcióvektorokkal 30° -os szöget zár be?

20.11 Mekkora erővel hat a $0,5 \frac{\text{Vs}}{\text{m}^2}$ indukciójú homogén mágneses tér az egyenes vezető 1 m hosszú szakaszára, ha abban 10 A erősségű áram folyik, és

- a vezető merőleges az indukcióvonalakra;
- a vezető párhuzamos az indukcióvektorral;
- a vezető 30° -os szöget zár be az indukcióvonalakkal?

20.17 Egy kör alakú vezetőkben I áram folyik, Változik-e az áram által keltett mágneses tér, ha a vezető kört a síkjára merőleges tengely körül ω szögsebességgel forgatjuk?

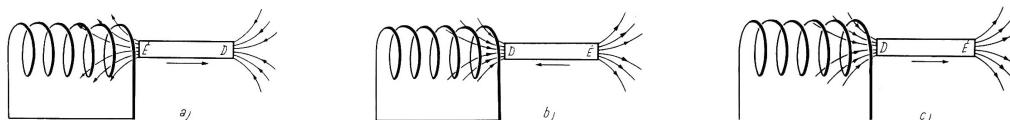
20.19 Toroid tekercs középkörének sugara 10 cm , a menetek száma 1500 , a tekercsben folyó áramerősség 1 A és a tekercs keresztmetszetének területe 4 cm^2 . Mekkora a tekercs belsejében a mágneses indukció és az indukciófluxus, ha

- a tekercs belsejét levegő tölti ki
- a tekercs belsejét lággyvas tölti ki? ($\mu_r = 200$)

20.20 Homogén, B indukciójú mágneses térben az indukcióra merőleges, l hosszúságú vezetőszakasz mozog állandó, a hosszára és a mágneses indukcióra merőleges v sebességgel. Mekkora és milyen irányú elektromos térerősség lép fel a vezetőkben? Mekkora a vezetők két vége között a feszültség?

20.22 Milyen irányú áram indukálódik a tekercsben, ha a mágneses rúd

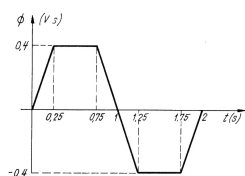
- északi sarkát húzzuk ki a tekercsből;
- déli sarkát toljuk be a tekercsbe;
- déli sarkát húzzuk ki a tekercsből?

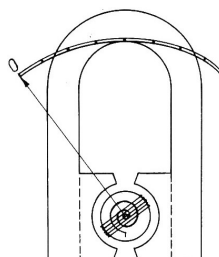
- 20.23** Változzék a fluxus egy vezetőkörben a diagrammon látható módon. Ábrázoljuk az indukált feszültséget az idő függvényében!
- 20.25** Mekkora az önindukciós együtthatója annak a tekercsnek, amelyben 0,5 s alatt egyenletesen bekövetkezett 0,5 A áramerősség-változás 0,12 V önindukciós feszültséget hoz létre?
- 20.44** Az ábrán egy forgótekercs árammérő vázlatos rajza látható. Az állandó mágnes sarkainál elhelyezett saruk és a tekercs hengeres lágyvasmagja közötti légrésemben előállított mágneses tér B indukciója állandó nagyságú és sugárirányú. Ha a tekercsben áram folyik, a mágneses tér forgatónyomatékot fejt ki a tekercsre, melynek hatására az elfordul addig, amíg a forgástengelyhez rögzített csavarrugó visszatérítő forgatónyomatéka az áram okozta nyomaq-téket kiegyensúlyozza. Mekkora a műszerrel mérhető áram legnagyobb értéke, ha a mutató teljes kitérése esetén a csavarrugó $3 \cdot 10^{-5} \text{ Nm}$ forgatónyomatékot fejt ki? (A 300 menetű tekercs 2 cm oldalú négyzet, és a mágneses tér indukciója a légrésemben 0,25 T.)

Ajánlott házi feladatok

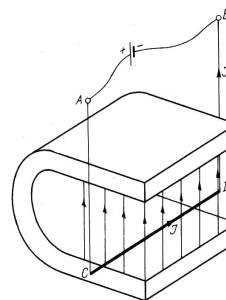
- 20.18** Egy 6 cm hosszú, 300 menetű tekercsben 1 A erősségű áram folyik. Mekkora a mágneses térerősség és az indukció a tekercs belsejében?
- 20.27** A 0,1 m oldalhosszúságú, négyzet alakú vezetőkör normálisa 30° -os szöget zár be az $1,5 \frac{\text{Vs}}{\text{m}^2}$ indukciójú mágneses tér indukcióvektorával. A hurokra ható forgatónyomaték 0,05 Nm. Mekkora a hurokban folyó áramerősség?
- 20.31** Adott egy testszöleges alakú, zárt síkgörbe mentén fekvő vezető, amelyben I áram folyik. Határozzuk meg a mágneses tér irányát a síknak a görbén belüli, illetve görbén kívüli pontjaiban!
- 20.38** Egy áramkör 10 cm hosszú egyenes vezetőből álló része $0,5 \frac{\text{Vs}}{\text{m}^2}$ indukciójú homogén mágneses térben van úgy, hogy az áram iránya 30° -os szöget zár be a tér irányával. Mekkora erővel hat a mágneses tér erre az egyenes vezetőre, ha benne 10 A erősségű áram folyik?
- 20.41** Egy 20 cm hosszú, 1,5 cm átmérőjű, 300 menetes tekercsben 5 A erősségű áram folyik. Az áramkört hirtelen megszakítva az áram 0,01 s alatt nullára csökken. Mekkora feszültség indukálódik a tekercsben, ha az áram csökkenését egyenletesnek tekintjük?
- 20.42** Egy 500 menetű, 80 cm^2 keresztmetszetű vezetőkörök percnként 300 fordulatot tesz a forgástengelyre merőleges $\frac{10^5}{2\pi} \frac{\text{A}}{\text{m}}$ erősségű homogén mágneses erőterben. Számítsuk ki a tekercsben indukált feszültséget, amikor a tekercs síkja
- 0° ;
  - 30° ;
  - 60° ;
  - 90° -os szöget zár be a térerősséggel!
- 20.45** Az ábra szerinti elrendezésben a homogén mágneses mezőben felfüggesztett vezetőben $I = 2 \text{ A}$ erősségű áram folyik. A CD egyenes vezető súlya $G = 0,1 \text{ N}$ és a mágneses mezőbe merülő része $l = 20 \text{ cm}$ hosszú. Hány fokkal lendülnek ki a függőlegestől az A és B pontokban rögzített felfüggesztőhuzalok, ha a mágneses tér indukciója $B = 0,25 \frac{\text{Vs}}{\text{m}^2}$?

20.23

20.44

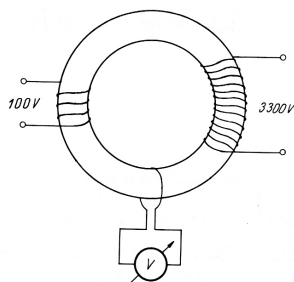
20.45

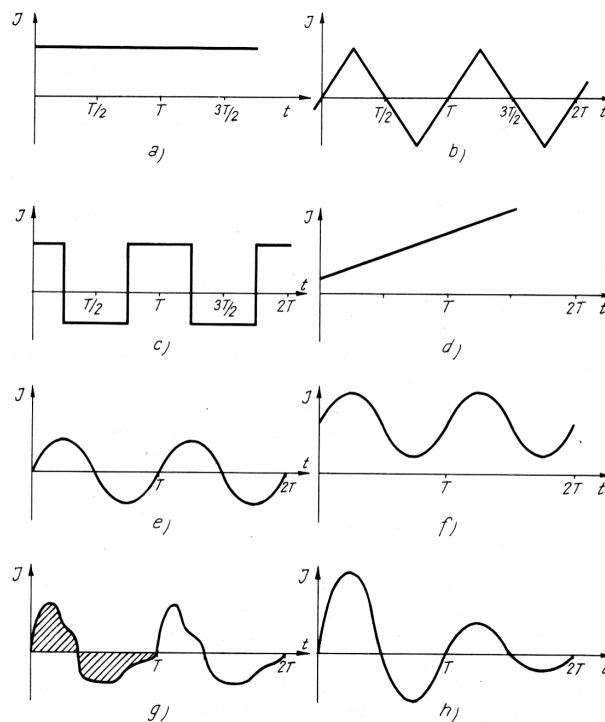
Fizika felkészítő feladatok

12. hét – Váltakozó áram

Órai feladatok

- 21.1.** A (túloldali) ábrán látható diagramok közül melyik ábrázol váltakozó áramot?
- 21.3.** Az $I = 300 \text{ [A]} \sin \left(314 \left[\frac{1}{\text{s}} \right] t [\text{s}] + \frac{\pi}{3} \right)$ tiszta szinuszos váltakozó áramnak mennyi a (a) csúcserőértéke, (b) körfrekvenciája, (c) frekvenciája, (d) periódusideje, (e) kezdőfázisa?
- 21.7.** 220 V-os hálózatról táplált berendezésen átfolyó áram erőssége 2 A; a felvett teljesítmény 300 W.
- Mekkora az áram és feszültség fáziskülönbsége?
  - Mekkora a berendezés váltóáramú ellenállása (impedanciája)?
  - Mekkora a berendezés ohmikus ellenállása?
- 21.14.** Sorosan kapcsoltunk egy elhanyagolható ohmikus ellenállású, 0,5 H önindukciójú tekercset 50 Ω -os ohmikus ellenállással, majd rákapcsoljuk a 220 V-os (50 Hz-es) váltakozó feszültségű hálózatra.
- Mekkora a kör ellenállása (impedanciája)?
  - Mekkora áram folyik a körben?
  - Mekkora az ohmikus ellenállásra, illetve a tekercsre jutó feszültség?
  - Mekkora az áram és a feszültség közötti fáziskülönbség?
- 21.18.** 110 V feszültségű, 50 Hz frekvenciájú hálózatra sorbakapcsolunk egy 50 Ω -os ohmos ellenállást, egy 100 μF -os kondenzátort és egy 0,5 H önindukciójú, elhanyagolható ohmikus ellenállású tekercset.
- Mekkora ez eredő ellenállás?
  - Mekkora a körben folyó áram effektív értéke?
  - Mekkora az egyes elemekre jutó feszültség effektív értéke?
  - Mekkora az áram és a feszültség közötti fáziskülönbség?
- 21.22.** Veszteség nélküli transzformátor primer tekercsén 600, szekunder tekercsén 1000 menet van. A primer tekercset 110 V-ra kötjük. Mekkora ellenállással terheltük a szekunder kört, ha a primer tekercsen 25 mA erősségű áram folyik?
- 21.46.** Sorbakapcsolt veszteséges tekercset és veszteségmentes változtatható kapacitású kondenzátort 220 V feszültségű, 50 Hz frekvenciájú hálózatról táplálunk. A kondenzátor kapacitását változtatva a felvett legnagyobb áramerősség 150 mA. Ekkor a tekercs kapcsain 350 V feszültséget mérhetünk. Mekkora a tekercs ellenállása és önindukciós együtthatója?
- 21.52.** Egy transzformátornak, amely a váltakozó feszültséget 100 V-ról 3300 V-ra növeli, gyűrű alakú zárt vasmagja van. A gyűrűt egy vezeték veszi körül, amelynek végei feszültségmérőhöz kapcsolódnak. A műszer 0,5 V-ot mutat. Hány menete van a transzformátor primer és szekunder tekercsének?

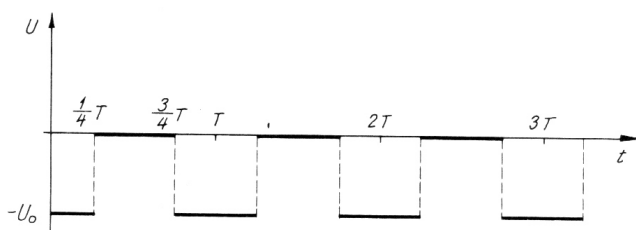
Ajánlott házi feladatok

21.23. Szinuszosan váltakozó feszültség periódusideje 0,02 s; csúcsértéke 500 V.

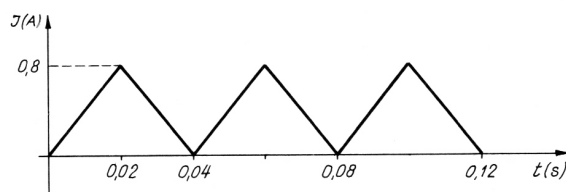
- Mekkora a frekvencia?
- Mekkora a körfrekvencia?
- Mekkora a pillanatnyi feszültség értéke 0,001 s-mal azután, hogy 0 volt.
- Mekkora a pillanatnyi feszültség értéke 0,001 s-mal a csúcsérték felvétele után?

21.25. Határozzuk meg az ábrán látható váltakozó feszültség effektív értékét!

21.26. Az ábra szerint változó árammal mennyi idő alatt lehet feltölteni egy 8 amperóra töltési kapacitású akkumulátort?

(a) 21.25.

(b) 21.26.

21.31. Valamely tekercs egyenáramú ellenállása 25 Ω . 220 V hálózati feszültség (50 Hz) esetén az átfolyó áram 8 A. Mekkora a tekercs önindukciós együtthatója?

21.33. Egy soros RC körben 220 V-os, 50 Hz frekvenciájú váltakozó feszültség hatására 5 A az effektív áramerősség. A hatásos teljesítmény 500 W. Mekkora R és C értéke?

21.36. 220 V-os hálózati váltakozó feszültségre sorbakapcsolunk egy ohmos ellenállást, melynek nagysága 50 Ω , és egy kondenzátort, melynek ellenállása 50 Hz frekvenciánál 100 Ω .

- Mekkora a kondenzátor kapacitása?
- Mekkora a feszültség az egyes elemeken?
- Mekkora a feszültség és az áram közötti fáziskülönbség?

Fizika felkészítő feladatok

13. hét – A fotonokról

Órai feladatok

- 23.5.** Hány joule, illetve hány eV energiával rendelkezik a vákuumban $5 \cdot 10^{-7}$ m hullámhosszú fénykvantum (foton)?
- 23.31.** Egy foton energiája 1 MeV.
- a. Mennyi a vákuumbeli hullámhossz?
  - b. Milyen sugárzásról van szó?
- 23.44.** Az emberi szem már alig veszi észre azt a sárga ($\lambda = 600$ nm) fényt, amely másodpercenként $1,7 \cdot 10^{-18}$ J energiát szállít a retinához. Hány foton jut ekkor a szembe másodpercenként?
- 23.46.** Mekkora U feszültségen működik az a röntgencső, melynek legrövidebb kisugárzott hullámhossza $0,2 \text{ \AA}$?
- 23.47.** Egy 50 kV feszültségen 2 mA áramot felvevő röntgencső másodpercenként $5 \cdot 10^{13}$ fotont sugároz ki. A csőre jellemző átlagos sugárzási hullámhossz $10^{-4} \mu\text{m}$. Számítsuk ki a cső energetikai hatásfokát! Magyarazzuk meg, hogy mire fordítódik a felvett energia többi része!
- 23.48.** A 23.46. feladatban említett röntgencső sugárzásának intenzitását 1 cm vastag alumínium vagy 0,01 cm vastag ólomlemez csökkenti a felére. Ugyanakkor a rádium γ -sugárzásának intenzitását 50 cm vastag alumínium és 1,3 cm vastag ólomlemez csökkenti a felére.
- a. Hányad részére csökkenti a röntgensugár intenzitását az 50 cm vastag alumínium, illetve az 1,3 cm vastag ólomlemez?
  - b. Hányad részére csökkenti a rádium γ -sugárzásának intenzitását az 1 cm vastag alumínium, illetve az 0,01 cm vastag ólomlemez?

Fizika felkészítő feladatok

14. hét – Összefoglaló feladatsor

A feladatsorban minden témakörhöz igyekeztem átlagos nehézségű példákat válogatni. Egy-két feladattól, bónuszkérdéstől eltekintve a Dér–Radnai–Soós feladatgyűjteményből valók, azaz ott találtok hozzájuk megoldásvázlatot, vagy legalább végeredményt.

Ez a feladatsor nehézségben kb. a zárótesztnek felel meg, (de nem hivatalos mintavizsga!) terjedelemben kb. 3-szor annyi. A záróteszt anyaga az 1 – 13. héten órai megoldásra ill. házi feladatként kitűzött példák közül áll.

A vizsgapontszám 75 %-át a példák adják, 25 % pedig rövid válaszos fogalom- és törvényt magyarázat.

Kinematika

1.31.. Ha lassan mozgó vasúti kocsi mellett a kocsival egyirányban haladunk, a kocsit 17 lépés, ellentétes irányban haladva 12 lépés hosszúnak találjuk. Hány lépés a kocsi hossza? (A kocsi és a mérő személy sebessége állandó, és az utóbbi a nagyobb.)

1.50.. A gravitációs gyorsulás értéke a Holdon a földi érték egyhatod része.

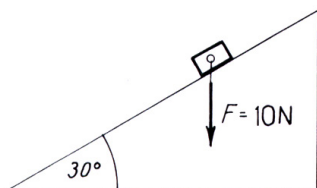
- Hányszor magasabbra,
- hányszor messzebbre száll az azonos kezdősebességgel ferdén elhajított kő a Holdon, mint a Földön?
- Mennyi ideig repül a Holdon a földi repülési időhöz képest?

Dinamika I.

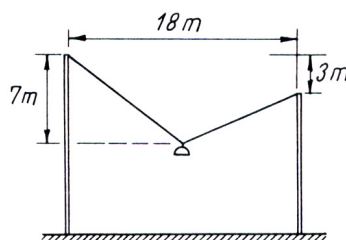
2.18.. 5 kg tömegű testet 30° -os lejtőre helyezünk, és függőleges, 10 N nagyságú erővel lefelé húzzuk. Mekkora a test gyorsulása, ha a lejtő és a test között a súrlódási tényező 0,2? ($g \approx 10 \text{ m/s}^2$)

5.8.. Egymástól 18 méter távolságra lévő, különböző magasságú lámpaoszlopok között kifeszített huzalon 150 N súlyú lámpa függ, az oszlopoktól egyenlő távolságra. Mekkora erő feszíti a huzal két ágát, ha a lámpa a bal oldali horog alatt 7 méterre van, és a jobb oldali horog 3 méterrel lejjebb van a bal oldalnál?

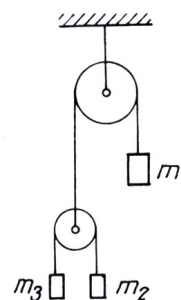
3.25.. Mekkora gyorsulással mozognak az ábrán látható elrendezésben a fonalak végén lévő testek, ha a csigák és a fonalak tömegétől, valamint a súrlódástól eltekinthetünk? ($m_1 = 3 \text{ kg}$; $m_2 = 1 \text{ kg}$; $m_3 = 2 \text{ kg}$; $g \approx 10 \text{ m/s}^2$.)

(a) 2.18.

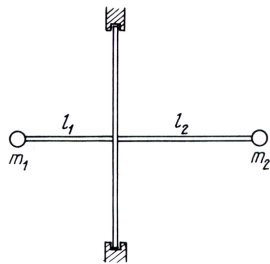
(b) 5.8.

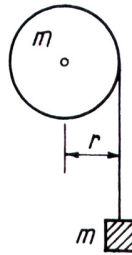
(c) 3.25.

Dinamika II.

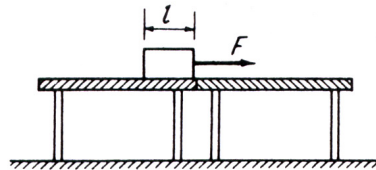
- 3.33.. Kísérleti, rakétahajtású kiskocsi súrlódás nélkül gördülhet. A hajtómű szakaszosan működik. Egy pillanatban m tömegű égéstermékét lövell ki; a fúvókához viszonyítva u sebességgel. A kocsi kezdeti tömege m_0 . Mekkora lesz a kocsi sebessége az első kilövellés után? Mekkora lesz a kocsi sebessége az első másodperc végén, ha a másodpercenkénti kilövellések száma 20?
- 7.13.. A függőleges, jól csapágyazott tengelyű rendszer ω szögsebességgel forog. A vízszintes rúd tömege elhanyagolható. Mekkora, és milyen irányú erő hat a tengelyre?
- 7.24.. Az r sugarú, m tömegű, tömör henger súrlódásmentes csapágyban vízszintes tengely körül foroghat. A hengerre elhanyagolható tömegű fonalat csavarunk, melynek szabad végére m tömegű testet függesztünk. Mekkora a henger szöggyorsulása?

(d) 7.13.

(e) 7.24.

(f) 4.35.

Munka, (mechanikai) energia

- 4.35.. Két asztal áll egymás mellett szorosan, amint az ábra mutatja. Mennyi munkát végez az a személy, aki az egyik asztalon lévő csomagot a másikra egyenletesen áthúzza? Az asztallapok különböző anyaggal burkoltak, tehát a csomag és az asztalok lapjai közötti súrlódási együtthatók különbözők. ($G = 200 \text{ N}$; $l = 0,5 \text{ m}$; $\mu_1 = 0,1$; $\mu_2 = 0,4$.)
- 4.20.. Mekkora vízszintes kezdősebesség esetén lendül ki egyensúlyi helyzetéből α szöggel az l hosszúságú fonálinga?
- 4.27.. 1 kg tömegű, 2 m/s sebességű golyót utolér egy 2 kg tömegű, 4 m/s sebességű golyó. Határozzuk meg a golyók rugalmas ütközése utáni sebességeit!

Hőtan I.

- 15.33.. Melyik az a hőmérséklet, amelynek a kelvin- és a celsius-skálán kifejezett értéke 1 %-nál kevesebbel tér el egymástól?
- 15.28.. Ingaóra ingája kisméretű teherből és könnyű sárgaréz huzalból áll. Az óra 0°C hőmérsékleten pontosan jár. 20°C -nál naponta 16 másodpercet késik. Mennyi a sárgaréz lineáris hőtágulási együtthatója?

Hőtan II. – Ideális gázok

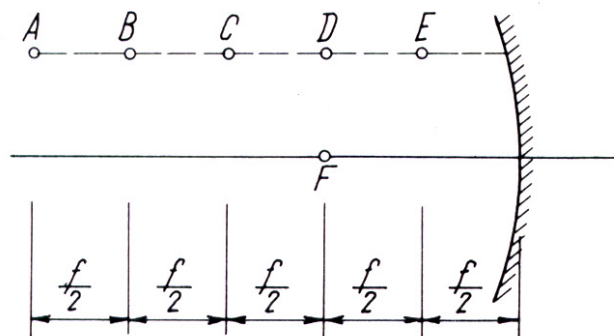
- 15.20.. Nyitott, 1 méter hosszú üvegcsövet félig higanyba nyomunk. Ezután a csövet, miután a végét az ujjunkkal bezártuk, kiemeljük a higanyból. Milyen hosszú higanyoszlop marad a csőben, ha a külső légnyomás 750 mm magas Hg-oszlop nyomásával tart egyensúlyt?
- 16.43.. Könnyen mozgó súlytalan dugattyúval lezárt tartályban 27°C hőmérsékletű, $m = 0,5 \text{ kg}$ tömegű héliumgáz van. Nyomása $1,01 \cdot 10^5 \text{ Pa}$. A gázzal $Q = 4,19 \cdot 10^5 \text{ J}$ hőt közlünk állandó nyomáson. Hőmérséklete 187°C -ra emelkedik. Mennyi munkát végez a táguló gáz, és mekkora belső energiájának megváltozása?

Hőtan III.

- 16.40.. Mennyi 100°C hőmérsékletű vízgőz felhasználásával melegíthetjük 80°C hőmérsékletre 15 kg víz és 5 kg jég 0°C -os hőmérsékletű keverékét?
(A jég olvadáshője $3,35 \cdot 10^5\text{ J/kg}$, a víz fajhője $4,19 \cdot 10^3\text{ J/(kg}^\circ\text{C)}$, a víz forráshője $2,26 \cdot 10^6\text{ J/kg}$.)
- 22.35.. Egy edényben 0°C hőmérsékletű, $1,01 \cdot 10^5\text{ Pa}$ nyomású ideális gáz van. Gondolatban osszuk fel az edényt annyi egybevágó kockára, ahány molekula van benne!
- Mennyi egy ilyen kis kocka élhosszúsága?
  - Legalább hányszorosa ez egy atom átmérőjének?
- + c. *Tegyük fel, hogy nitrogén van az edényben! Számítsuk ki, hogy a négyzetes közepsebességgel mozgó molekula mennyi idő alatt repülne ki a saját „cellájából”, annak közepéről indulva!*

Geometria optika

- 10.11.. Szerkesszük meg az ábrán látható A, B, C, D, E világító pontok képeit! Szerkesztésünk pontosságát számítással ellenőrizzük!

(g) 10.11.

- 11.35.. Párhuzamos sugárnyaláb merőlegesen esik egy ernyőre, amelyen $r = 2,5\text{ cm}$ sugarú kört világít meg. Ha az ernyőtől $l = 50\text{ cm}$ távolságban 3 cm sugarú szórólencsét állítunk a nyaláb útjába, az ernyőn a világos kör sugara $R = 7,5\text{ cm}$ -re növekszik. Mekkora a lencse fókusz távolsága?

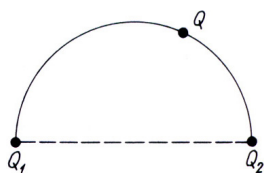
Elektrosztatika

- 17.32.. 10 cm sugarú félkör átmérőjének végpontjaiban $2 \cdot 10^{-8}\text{ C}$ és 10^{-8} C nagyságú pontszerű töltések vannak. A félkörön súrlódásmentesen csúszhat egy pontszerű pozitív töltés. Hol lesz egyensúlyi helyzetben? Milyen jellegű ez az egyensúlyi helyzet?

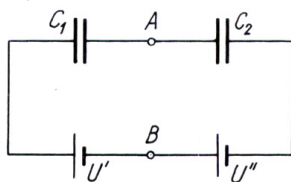
- 17.48.. Határozzuk meg az A és B pontok közötti feszültséget az ábrán látható kapcsolásban!

Egyenáram

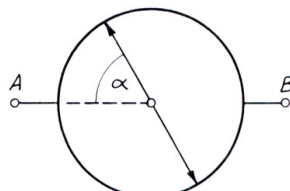
- 18.41.. Az ábrán látható kör alakú ellenállás félkörívének ellenállása $R = 360\ \Omega$ nagyságú. Hogyan függ az A és B pontok közötti ellenállás a rövidre záró csúszka α szögétől?
- 19.45.. Az ábrán látható hálózatban az ellenállások értékei: $R_1 = 50\ \Omega$; $R_2 = 80\ \Omega$ és $R_3 = 100\ \Omega$. A telepek elektromotoros ereje $U_1 = 1,5\text{ V}$; $U_2 = 1\text{ V}$ és belső ellenállásuk elhanyagolható. Határozzuk meg az AB ágba folyó áram erősségét!

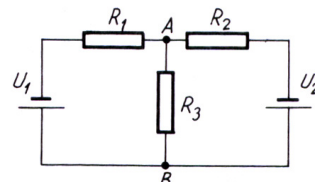
(h) 17.32.

(i) 17.48.

(j) 18.41.

(k) 19.45.

Mágneses tér

20.13.. Igen hosszú egyenesen méterenként $2 \cdot 10^{-8} \text{ C}$ töltés helyezkedik el egyenletesen. Mekkora a mágneses térerősség az egyenestől 10 cm távolságban, ha az 20 m/s sebességgel mozog hosszirányban?

20.24.. $0,2 \frac{\text{Vs}}{\text{m}^2}$ indukciójú mágneses térben egy 10 cm átmérőjű gyűrű forog valamely átmérőjének meghosszabbítását képező és a mágneses tér indukcióvonalaira merőleges tengely körül $3000 \frac{1}{\text{min}}$ fordulatszámmal. Mekkora a gyűrűben folyó áram legnagyobb értéke, ha annak ellenállása $0,1 \Omega$?

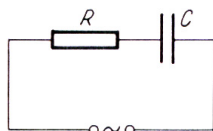
Váltakozó áram

21.16.. Az ábrán látható kapcsolásban $C = 100 \mu\text{F}$ és $R = 50 \Omega$. A kapcsokon 220 V-os (50 Hz-es) hálózati váltakozó feszültség van.

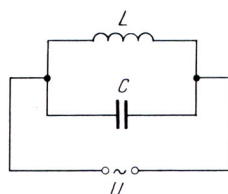
- Mekkora az eredő impedancia?
- Mekkora az áramerősség?
- Mekkora feszültséget mérhetünk az egyes elemeken?
- Mekkora a kapocsfeszültség és az áram fázisának különbsége?

21.53.. Az ábrán látható módon kapcsoljuk az $L = 0,1 \text{ H}$ induktivitású tekercset és a $C = 1,27 \mu\text{F}$ kapacitású kondenzátort váltakozó feszültségre, melynek effektív értéke 220 V és frekvenciája 500 Hz.

- Határozzuk meg a tekercs áramát (I_L) az idő függvényében!
- Határozzuk meg a kondenzátor áramát (I_C) az idő függvényében!
- Határozzuk meg a főágban folyó áramot az idő függvényében!
- Határozzuk meg a párhuzamos LC kör impedanciáját!

(l) 21.16.

(m) 21.53.

A fotonokról

23.17.. Tantálfémekre a legnagyobb hullámhossz, amely még fotoelektront képes kiváltani, $2974 \text{ \AA}$. Számítsuk ki a kilépési munkát!

+ 29.. Szabadon álló elektronnak egy foton ütközik, és elnyelődik. Számítsuk ki a meglökött elektron sebességét az „ütközés” után! Értelmezzük az eredményt! Mi történik valójában elnyelődés helyett?

(Megjegyzés: az elektront tekintjük klasszikus részecskének, a foton impulzusát és energiáját az órán tanult képletekkel írjuk fel!)